

טיוטת תקנות

א. שם התקנות המוצעות

תקנות נתיבים מהירים (הגנת הפרטיות), התשפ"ב-2022

ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

חוק נתיבים מהירים, התש"ס-2000 (להלן – "החוק" או "חוק נתיבים מהירים"), מסמיך את שרת התחבורה להכריז על נתיב כ"נתיב מהיר", המוגדר כנתיב שהנסיעה בו כרוכה בתשלום אגרה ושניתנת בו עדיפות לנסיעת רכב ציבורי. תכלית ההסדר לתת מענה לבעיית הגודש באזורים מסוימים, תוך דגש על מעבר לשימוש בתחבורה ציבורית ועידוד נסיעות משותפות (carpool) למוקדי הביקוש.

במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022, תשפ"ב-2021, חוקק תיקון מס' 3 לחוק ונוספו סמכויות לבעל זיכיון המנוי בתוספת לחוק. בין היתר, נוספו לבעל הזיכיון סמכויות להצבה, לתפעול ולתחזוקה של מצלמות לשם זיהוי רכב שנסע בנתיב המהיר וספירת הנוסעים ברכב כאמור, ולהפקת צילומים שתועדו במצלמות האמורות למטרה האמורה, והכול בכפוף להוראות שייקבע שר המשפטים בתקנות.

תיקון החוק כלל הוראות שונות שתכליתן הגנה על פרטיותם של נוסעים ועובדי דרך בתחומי השטח המצולם, ובכללן הוראות הנוגעות לשימוש במידע ואופן שמירתו, חובת סודיות, פירוט הגורמים המותרים בקבלת המידע ועוד. כמו כן, נקבע במסגרת תיקון החוק כי סמכות בעל הזיכיון תכנס לתוקפה רק לאחר ששר המשפטים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בעניינים שונים, ובהם: אופן הצבת המצלמות ותפעולן; אופן שמירת הצילומים והמידע המתועד בהם ומשך הזמן לשמירת הצילומים שיהיה משך הזמן הקצר ביותר הנדרש לפי העניין; אופן הגישה לצילומים והרשאות השימוש בהם, ובכלל זה חיבור מאגר המידע למאגרים אחרים ואופן הפקת הצילומים והדוחות; אופן המצאת הצילומים לבעליו של הרכב שתועד בהם; אופן יידוע הציבור על הצילום.

יצוין כי קיימים בחקיקה שני הסדרים מקבילים הנוגעים לאכיפה כלפי כלי רכב באמצעות מצלמות: ס' 1א27 לפקודת התעבורה ותקנות התעבורה (הפעלת מצלמות בידי רשות מקומית לשם תיעוד שימוש שלא כדין בנתיב תחבורה ציבורית), תשע"ז-2016 שהותקנו מכוחו, וכן חוק מס להפחתת גודש התנועה באזור גוש דן, תשפ"ב-2021 שנחקק אף הוא במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022, תשפ"ב-2021. האכיפה בשני הסדרים אלו נוגעת לזיהוי כלי הרכב בלבד, ונעשית כיום באמצעות מערכת צילום מיוחדת המבוססת על טכנולוגיית זיהוי לוחית רישוי (LPR – License Plate Recognition) המסוגלת לזהות באופן אוטומטי מספרי רישוי, לאגור את המספרים שנקלטו, על מנת לאפשר את הצלבתם עם מערכות אחרות לצורך שימוש בנתונים במתווה מסוים.

בענייננו, סמכויות ההצבה, התפעול והתחזוקה של המצלמות נוגעות הן לצורך זיהוי כלי הרכב הנעשית כיום באמצעות מצלמות LPR כאמור, והן לצורך ספירת הנוסעים בכלי הרכב, הנעשית כיום באמצעות מצלמות מסוג HOV Verification (HOV – High Occupancy Vehicle), ונועדה לזהות את מספר הנוסעים ברכב.

התקנות המוצעות להלן גובשו על יסוד הוראות התיקון לחוק, על מנת לאפשר את הגשמת תכלית הצבת המצלמות, תוך צמצום היקף התיעוד והשימושים האפשריים בו למידה הנדרשת לשם כך. כל זאת, לשם צמצום הפגיעה בפרטיותם של העוברים והשבים במרחב הציבורי, תוך התאמה למאפייני הצילום המותרים על פי התיקון לחוק ולתכליתם כאמור לעיל.

ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

טיוטת תקנות מטעם משרד המשפטים:

טיוטת תקנות נתיבים מהירים (הגנת הפרטיות), התשפ"ב-2022

בתוקף סמכותי לפי סעיף 6ג2 לחוק נתיבים מהירים, התש"ס-2000¹ (להלן – החוק), ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות 1. בתקנות אלה -

"אחראי" – המנהל הכללי של בעל הזיכיון כהגדרתו בחוק, או מי שהוא הסמיכו לכך ובלבד שיהיה כפוף ישירות למנהל הכללי של בעל הזיכיון או לנושא משרה בכירה אחר הכפוף לו ישירות;

"גורם מורשה" – עובד מטעם בעל הזיכיון שהוסמך לכך על ידי בעל הזיכיון באישור הרשות הממונה;

"חשבון" – הודעה על חיוב לגבי כלי רכב או אמצעי זיהוי, כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות נתיבים מהירים (אופן החיוב בתשלום אגרה ואכיפת תשלומים), תשע"א-2010;²

"מאגר הצילומים" – מאגר המוחזק בידי בעל הזיכיון והכולל צילומים שצולמו בידי מצלמה לפי תקנות אלה והועברו למאגר לפי תקנה 4(ג);

"מאגר רשות הרישוי" – מאגר נתוני כלי רכב ובעליהם, שמנהלת רשות הרישוי;

"מפקח" – המנהל הכללי של הרשות הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך, ובלבד שיהיה כפוף ישירות למנהל הכללי של הרשות הממונה או לנושא משרה בכירה אחר הכפוף לו ישירות;

"מספרי הרישוי של כלי הרכב הפטורים מתשלום אגרה" - בהתאם לתקנה 18(א) לתקנות נתיבים מהירים (אופן החיוב בתשלום ואגרה ואכיפת תשלומים), תשע"א-2010;

"נתיב מהיר" – כהגדרתו בתוספת לחוק;

"רשם מאגרי המידע" – כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-

1981.³

¹ ס"ח תש"ס, עמ' 199.

² ק"ת תשע"א, עמ' 154.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

הצבת מצלמה

2.

(א) המפקח רשאי לאשר, בהתאם להצעת האחראי, הצבת מצלמה לפי תקנות אלה אם סבר כי הצבת מצלמה במקום מסוים דרושה לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק, בשים לב לחשש מפגיעה בפרטיות הנוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים, ובלבד שווידא תחילה שמתקיימים כל אלה:

(1) המצלמה תוצב בסמוך לנתיב מהיר;

(2) המצלמה תמוקם ותכוון כך שזווית הצילום שלה תכסה, ככל הניתן, רק את חלק הדרך הנחוץ לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק. לעניין צילום פנים הרכב לצורך ספירת נוסעים, זווית הצילום תכסה, ככל הניתן, רק את חלקו של הרכב, הנחוץ לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א). במקרים בהם לא ניתן לצלם רק את חלק הדרך או הרכב הנחוץ לתכלית זו, יעשה שימוש באמצעים שיגבילו את יכולת המיקוד של המצלמה ואמצעים אחרים שיצמצמו את הפגיעה בפרטיות לגבי חלקי הדרך או הרכב שאינם נחוצים כאמור;

(3) מספרן הכולל של מצלמות שיוצבו לפי תקנות אלה בסמוך לאותו נתיב מהיר אינו עולה על המספר המזערי הנחוץ לדעת המפקח לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק;

(4) האחראי עמד בהוראות תקנה 10 לתקנות אלה והכין נוהל אבטחת מידע לפי תקנה 11 לתקנות אלה.

(ב) אישור המפקח לפי תקנת משנה (א) יינתן בכתב, בנוגע להצבת כל מצלמה במיקום מסוים.

(ג) לא תוצב מצלמה לפי תקנות אלה אלא אם כן ניתן אישור להצבתה כאמור בתקנה זו.

3. יידוע הציבור על הצילום

(א) בעת הצבת מצלמה כאמור בתקנה 2, יציב בעל הזיכיון שלטים בסמוך לנתיב הנסיעה, לפני כל כניסה לדרך מהירה המובילה לנתיב מהיר, וככל הניתן בכל כניסה לנתיב מהיר בין היתר בשים לב לשיקולי בטיחות, באופן שיבהיר לציבור הנהגים הנוסעים בנתיב, בכתב ובתמונה, כי נתיב הנסיעה יצולם לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק;

(ב) בעת ההרשמה כמנוי וכן במועד בו רכב יזהה עצמו כרכב רב תפוסה, ככל שיידרש לעשות כן, יידע בעל הזיכיון כי הרכב יצולם לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק ובפרט כי פנים הרכב יצולם לשם אימות מספר הנוסעים ברכב.

(ג) הרשות הממונה ובעל הזיכיון יפרסמו באתרי האינטרנט שלהם, כל אלה:

(1) תוואי הנתיב המהיר שביחס אליו הוענק הזיכיון;

(2) מיקומי המצלמות שהוצבו;

(3) אופן שמירת הצילומים המופקים;

(4) זכות בעל רכב לקבל את צילום רכבו מבעל הזיכיון;

(5) האופן שבו ניתן לקבל מענה מבעל הזיכיון לשאלות בנוגע לשימוש במצלמות ואת האפשרות לפנות בתלונות לפי החוק.

הפעלת המצלמה 4. הוצבה מצלמה לפי תקנה 2, רשאי בעל הזיכיון להפעילה לשם הגשמת התכלית האמורה בסעיף 1ג2(א) לחוק, בנתיב המהיר שבסמוך אליו היא הוצבה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(א) המצלמה אינה מקליטה קול;

(ב) הצילומים שתועדו לפי תקנות אלה (בתקנות אלה – הצילומים) יומרו באופן מידי עם שמירתם לאיכות שאינה מביאה לזיהוי הנוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים (בתקנות אלה – איכות שאינה מביאה לזיהוי אדם) ולא יהיו ניתנים לצפייה ולא יישמרו אלא בדרך זו;

(ג) בעל הזיכיון יעביר את הצילומים למאגר הצילומים באופן מידי, ומיד לאחר מכן ימחק מהמצלמה את הצילומים שהועברו;

(ד) אם בשל תקלה לא העבירה המצלמה את הצילומים למאגר הצילומים לפי תקנת משנה (ג), תשמור המצלמה את הצילומים שלא הועברו למשך פרק הזמן המזערי הנדרש עד אשר תתוקן התקלה ולכל היותר לפרק זמן שאינו עולה על שבעים ושתיים שעות ממועד הצילום;

(ה) המצלמה אינה מחוברת למאגר מידע, למעט למאגר הצילומים;

(ו) בעל הזיכיון עמד בהוראות תקנה 5.

שמירת הצילומים 5.
במאגר הצילומים

(א) בעל הזיכיון יחזיק את מאגר הצילומים בנפרד מכל מאגר מידע אחר והמידע הכלול בו או מקצתו, לא יועבר למאגר מידע אחר ולא יוצלב עם מידע אחר, אלא כדי לבחון אם רכב חייב בתשלום אגרה או חיובים אחרים לפי החוק, על סמך בדיקת מספר הרישוי של כלי הרכב שתועדו אל מול מספרי הרישוי של כלי הרכב הפטורים מתשלום אגרה, מספרי הרישוי של כלי הרכב המנויים ומספרי הרישוי של כלי הרכב שזיהו עצמם כרכבים רבי תפוסה, ככל שנדרשו לעשות כן.

(ב) מאגר הצילומים לא יכלול כל מידע נוסף זולת הצילומים.

(ג) תיערך הצלבה אוטומטית בין מספרי כלי הרכב אשר תועדו בצילומים המתקבלים מהמצלמה, לבין מאגרי המידע המפורטים בתקנת משנה (א). התבצעה הצלבה כאמור, יימחקו מיד ממאגר הצילומים צילומים שתועדו לצורך ספירת נוסעים של כלי הרכב המפורטים:

(1) כלי רכב אשר לא נמצאה בעניינם התאמה למספרי הרישוי של כלי הרכב המנויים ומספרי הרישוי של כלי הרכב שזיהו עצמם כרכבים רבי תפוסה, ככל שהדבר נדרש לצורך קבלת פטור מתשלום אגרה וחיובים אחרים לפי החוק;

(2) כלי רכב אשר פטורים מתשלום אגרה בהתאם להוראות תקנה 18(א) לתקנות נתיבים מהירים (אופן החיוב בתשלום ואגרה ואכיפת תשלומים), תשע"א-2010 ובלבד שהפטור שניתן לרכבים כאמור אינו מתבסס על אימות מספר הנוסעים בהם.

(ד) התבצעה הצלבה כאמור בתקנת משנה (ג) ונמצאה התאמה, בעל הזיכיון ישמור את הצילומים במאגר הצילומים לפרק הזמן המינימלי הנדרש לרשות הממונה לצורך מילוי תפקידיה לפיקוח על פי סעיף 22(ג)(1) לחוק, ולכל היותר לשלושה חודשים ממועד העברתם כאמור בתקנה 4(ג), זולת אם ניתן צו שיפוטי פרטני המורה אחרת.

(ה) על אף האמור בתקנת משנה (ד), קבעה הרשות הממונה קביעה בעניין חיוב אגרה או תשלום אחר לפי החוק שאינה תואמת את קביעת בעל הזיכיון, יישמרו הצילומים הנוגעים לעניין למשך פרק הזמן המינימלי הנדרש לבירור ולא יותר משישה חודשים ממועד קביעת הרשות הממונה.

(ו) על אף האמור בתקנת משנה (ד), ישמור בעל הזיכיון צילומים הכלולים במאגר הצילומים ואשר על בסיסם הומצא חשבון למשך שבע שנים ממועד המצאת החשבון או ממועד ביטול החשבון, אם בוטל, ואם הוגש ערר – למשך שבע שנים ממועד קבלת החלטה סופית של ועדת הערר, או ככל שהוגש ערעור, ממועד בו הפך פסק הדין לחלוט, לפי המאוחר מביניהם.

(א) גורם מורשה רשאי לצפות בצילומים שבמאגר הצילומים, השמורים באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם כאמור בתקנה 4(ב), למשך תקופת הזמן הדרושה להמצאת חשבון בהתאם לתקנה 4 לתקנות נתיבים מהירים (אופן החיוב בתשלום אגרה ואכיפת תשלומים), תשע"א-2010, כדי לבחון אם אלה מעידים כי בעל הרכב שתועד בצילום מחויב בתשלום אגרה וחייבים אחרים לפי החוק, לצורך הפקת חשבון לבעל הרכב המתועד, ולתכלית זו בלבד.

(ב) צפה גורם מורשה בצילום כאמור בתקנה 6(א) ולא ניתן היה לקבוע אם צילום זה מעיד כי בעל הרכב שתועד בצילום מחויב בתשלום אגרה וחייבים אחרים לפי החוק, על אף האמור בתקנה 4(ב), בתוך חמישה ימים ממועד העברת הצילומים למאגר הצילומים, רשאי גורם מורשה לצפות בצילומים באיכות שעשויה להביא לזיהוי אדם, ובלבד שהדבר נדרש לצורך ספירת הנוסעים ברכב למטרת בחינת חיובו של בעל הרכב שתועד בצילום בתשלום אגרה וחייבים אחרים לפי החוק ולתכלית זו בלבד. צפה גורם מורשה בצילום, או שחלפו חמישה ימים ממועד העברת הצילומים למאגר הצילומים, לפי המוקדם, לא תתאפשר עוד צפייה בצילום באיכות העשויה להביא לזיהוי אדם.

(ג) נוכח בעל הזיכיון כי רכב חייב בתשלום אגרה או בתשלום אחר לפי החוק, וכי הצילום כולל את הנתונים הנדרשים להוכחת החיוב בתשלום כאמור בסעיף 4ט לחוק, והרכב אינו מנוי ברשימת המנויים, על אף האמור בתקנה 5(א), רשאי בעל הזיכיון לבדוק על סמך אותם צילומים את הבעלות הרשומה של הרכב במאגר רשות הרישוי, כדי למסור לבעל הרכב הודעת חשבון. כן רשאי בעל הזיכיון להעביר את הצילומים הדרושים של כלי הרכב שקיבלו הודעות חשבון למאגר מידע הכולל הודעות חשבון.

(ד) במשך זמן שמירת הצילומים בהתאם לתקנה 5(ה), רשאי בעל הזיכיון לצפות בצילום לצורך בירור הליך בעניינו של הרכב המתועד בצילום ולתכלית זו בלבד.

שימוש בצילומים
6. במאגר הצילומים,
בחינתם והפקת
חשבון על ידי בעל
הזיכיון

(ה) במהלך תקופת שמירת הצילומים בהתאם לתקנה 5(ו), רשאי בעל הזיכיון לעשות שימוש בצילום, לצורך בירור הליך משפטי בעניינו של הרכב המתועד בצילום ולתכלית זו בלבד. צילום כאמור יהיה ניתן לצפייה באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם, זולת אם ניתנה החלטת ועדת ערר לפי סעיף 4 לחוק או ניתן צו שיפוטי פרטני בקשר עם חיוב לפי החוק, המורים אחרת.

מחיקת הצילומים 7. הצילומים יימחקו באופן אוטומטי בתום פרקי הזמן הקבועים בתקנות אלה.

המצאת צילום לבעל רכב 8. פנה בעל רכב שהומצא לו חשבון על סמך צילום לפי תקנות אלה בבקשה לפי סעיף 3ג2(א)1 לחוק, יומצא לבעל הרכב הצילום האמור או יתאפשר לבעל הרכב לצפות בצילום כאמור באופן מאובטח באמצעות האינטרנט.

אישור תקופתי 9. (א) אחת לשנה ממועד תחילת הפעלת מצלמות לפי החוק, ולא יאוחר מיום 1 ביוני בכל שנה, יאשר אחראי בכתב את כל אלה:

(1) מצלמות, אם הוצבו, מופעלות לפי התנאים המנויים בתקנה 4 ומתקיימים בהן התנאים בתקנה 2(א);

(2) שלטים לפי תקנה 3(א) ניצבים בסמוך לנתיב הנסיעה, לרבות לפני כל כניסה לדרך מהירה המובילה לנתיב מהיר, וככל הניתן בכל כניסה לנתיב מהיר, לאורך כל תקופת הפעלת המצלמות;

(3) הצילומים נשמרים לפי תקנה 5;

(ב) האחראי יעביר דיווח אחת לשנה על הפרטים המצוינים בתקנת משנה (א) למפקח, ולא יאוחר מיום 7 ביוני בכל שנה.

ניהול המערכת הטכנולוגית 10. המערכת הטכנולוגית שתשמש את בעל הזיכיון בהפעלת סמכויותיו לפי סעיף 2ג לחוק, תתוכנן באופן שימנע ככל האפשר, ובשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיות הנוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים, ואת הסיכון לפגיעה באבטחת מידע. המערכת תעוצב ותעודכן בהיבטים אלה בהתייעצות עם רשם מאגרי המידע.

(א) האחראי יכין נוהל אבטחת מידע שיבטיח כי שמירת הצילומים במצלמה, העברתם למאגר הצילומים, שמירתם בו ומתן גישה אליהם – ייעשו כולם תוך הפעלת אמצעי אבטחת מידע נאותים כדי לצמצם ככל האפשר את הסיכון לשימוש לא מורשה בצילומים או במידע שמקורו בצילומים כאמור, שיבושו, חשיפתו או העתקתו בלא רשות כדן. נוהל כאמור יוכן בהתאם להוראות תקנה 4 לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017⁴ (בתקנה זו – תקנות אבטחת מידע), ויאושר על ידי המפקח, בהתייעצות עם רשם מאגרי המידע.

(ב) מידע המתקבל מכוח תקנות אלה, לרבות המצלמות, מאגר הצילומים המתקבל ממנו והתקשרות ביניהם, יאובטחו ברמת האבטחה גבוהה לפי תקנות אבטחת מידע.

(ג) אין בהוראות תקנה זו כדי לגרוע מחובת אבטחת מידע לפי כל דין.

בתקופה שממועד תחילת הפעלתו של נתיב מהיר ראשון מהנתיבים המהירים המנויים בתוספת לחוק, כפי שפורסם על ידי הרשות הממונה ברשומות מכוח סעיף 2 לחוק, ועד לתום ארבעה עשר יום ממועד זה, לעניין רכב שתועד בתקופה זו תקרא תקנה 6(ב) כך שבמקום "חמישה ימים" יבוא "ארבעה עשר יום".

_____ ב _____ התש _____ (_____ ב _____ 20)

[תאריך עברי] (תאריך לועזי)

(חמ _____ 3-)

_____ [חתימה]

[שם מלא של המתקין]

[התפקיד שמכוחו מתקין]

דברי הסבר

כללי

תיקון מס' 3 לחוק נתיבים מהירים, התש"ס-2000 (להלן – "תיקון החוק"), מסמך את בעל הזיכיון המנוי בתוספת לחוק, להציב, לתפעל ולתחזק מצלמות לשם זיהוי רכב שנסע בנתיב המהיר וספירת הנוסעים ברכב כאמור, ולהפקת צילומים שתועדו במצלמות האמורות למטרה האמורה, והכול בכפוף להוראות שייקבעו שר המשפטים בתקנות.

⁴ ק"ת התשע"ז, עמ' 1022.

תיקון החוק כלל הוראות שונות שתכליתן הגנה על פרטיות הנוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים. עוד נקבע במסגרת תיקון החוק כי שר המשפטים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בעניינים אלה: אופן הצבת המצלמות ותפעולן; אופן שמירת הצילומים והמידע המתועד בהם ומשך הזמן לשמירת הצילומים שיהיה משך הזמן הקצר ביותר הנדרש לפי העניין; אופן הגישה לצילומים והרשאות השימוש בהם, ובכלל זה חיבור מאגר המידע למאגרים אחרים ואופן הפקת הצילומים והדוחות; אופן המצאת הצילומים לבעליו של הרכב שתועד בהם; אופן יידוע הציבור על הצילום. התקנות המוצעות להלן גובשו על יסוד הוראות התיקון לחוק, על מנת לאפשר את הגשמת תכלית הצבת המצלמות, תוך צמצום היקף התיעוד והשימושים האפשריים בו למידה הנדרשת. כל זאת, לשם צמצום הפגיעה בפרטיותם של העוברים והשבים במרחב הציבורי, תוך התאמה למאפייני הצילום המותרים על פי התיקון לחוק ולתכליתם כאמור לעיל.

תקנה 1 מוצע להגדיר מונחים שונים בהם ייעשה שימוש בתקנות. לעניין הגדרת "אחראי" ו"מפקח", יצוין כי קביעות אלו מתכתבות עם המנגנון הייחודי הקבוע בחוק, בין בעל הזיכיון לרשות הממונה. החוק קובע מנגנון ייחודי, לפיו לעניין הפעלת נתיב מהיר וחניון חנה וסע נתונות לבעל הזיכיון סמכויות מסוימות. כך, בין היתר, בתיקון החוק, נתונות לבעל הזיכיון הסמכויות הנוגעות להצבה, לתפעול ולתחזוקה של מצלמות לשם זיהוי רכב שנסע בנתיב מהיר וספירת נוסעים ברכב כאמור. בעל הזיכיון נתון לפיקוח הרשות הממונה (ופיקוח ייעודי נוסף של משרד התחבורה בהתאם להוראות סעיף 5ג2 לחוק). בהתאם לכך נקבעו הגדרות "אחראי" ו"מפקח", אשר מציעות לקבוע כי המנהל הכללי של כל גוף או גורם אחר שיוסמך על ידו – ובלבד שמדובר בגורם בכיר דיו, הכפוף ישירות לו או לנושא משרה בכירה אחר הכפוף ישירות למנהל הכללי – יהיה אחראי על מכלול היבטי הפעלת המצלמות לפי תקנות אלה, ובכלל זה הצבתן, הפעלתן, שמירת הצילומים ואבטחת המידע. בדרך זו תרוכז מלוא האחריות למכלול היבטי הפעלת המצלמות בידי של גורם בכיר אחד, הן אצל בעל הזיכיון והן אצל הרשות הממונה המפקחת, שיכיר את מלוא ההיבטים הרלוונטיים.

לעניין הגדרת "נתיב מהיר", מוצע להגדירו בהתאם להסמכה הקיימת בסעיף 6ג2 לחוק, לקבוע הוראות "לעניין נתיב מהיר המנוי בתוספת". יצוין כי סעיף 7ג2 לחוק, קובע כי הסמכויות החדשות חלות לעניין נתיב מהיר המנוי בתוספת לחוק, בלבד. בהתאמה, הוראות הגנת הפרטיות חלות לעניין נתיבים אלו.

תקנה 2 תקנה מוצעת זו עוסקת בשלב הצבתן של המצלמות, וקובעת תנאים מקדמיים לכך. לשם הצבת מצלמה במיקום מסוים נדרש אישור המפקח בהתאם להצעת האחראי. במסגרת נתינת האישור על האחראי המציע, ועל המפקח המאשר, לשקול את החשש מפגיעה בפרטיות הנוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים ולוודא את התקיימות התנאים המקדמיים כפי שנקבעו בתקנה. כך, נדרש כי התקנתה של כל מצלמה תותנה בתהליך בחינה של המפקח, בהתאם להצעת האחראי, אשר נועד לוודא ככלל כי התיעוד בידי המצלמות ממוקד בנתיב מהיר וכי היקפו אינו עולה על הנדרש. כך, יותאמו מיקומי הצבת המצלמות וזוויות הצילום באופן שיאפשר את האכיפה המבוקשת ובה בעת יצמצם את הפגיעה הצפויה בפרטיות למידה הנדרשת. אם, לאחר בחינה כאמור, נוכח המפקח בהתאם להצעת האחראי, כי לא ניתן

למצוא כל חלופה למיקום הצבת המצלמה וזווית הצילום, שתאפשר אכיפה באותו חלק של הנושא, מוצע לאפשר את הצבת המצלמה באופן זה על מנת שלא תמנע האפשרות לאכיפה באותו מקום. במצב דברים זה, מוצע לקבוע כי על האחראי לנקוט ככל הניתן באמצעים לצמצום הפגיעה, דוגמת טשטוש מכוון של חלק מהשטח המצולם. לעניין צילום פנים הרכב יצוין בפרט כי ה"מעטפת" שהרכב מספק לאדם מאפשרת למי שמצוי בתוכה להיות מוסתר בחלקו מעינו של הציבור. הכוונה היא למרחב המצוי מפלג גופו העליון של הנהג ומטה, אשר אינו חשוף לעיני כל באמצעות חלונות ושמשות קדמית. על אדם שרוצה להביט בנהג במקטע זה לעשות פעולה אקטיבית, להתקרב ו"להציץ" אל המרחב שברגל הוא מוסתר על ידי דלתות הרכב. מאפיינים אלה מקימים ביחס למרחב זה ציפייה מוגברת לפרטיות נוכח היותו מסווה, לכן ככל הניתן יש להתאים את זווית הצילום כך שלא יצולם אדם מקו השמשה התחתון ומטה.

עוד מוצע, כי טרם אישור הצבת המצלמה, יודא המפקח כי המערכת הטכנולוגית המשמשת את בעל הזיכיון עומדת בהוראות התכנון הקבועות בתקנות לעניין הסיכון לפגיעה בפרטיות ולאבטחת המידע וכי האחראי הכין נוהל אבטחת מידע כדיון.

תקנה 3 מוצע לקבוע כי התקנת המצלמות תלווה בהצבת שילוט מתאים בידי בעל הזיכיון, באופן שיבהיר לציבור הנהגים ולעוברים ושבים כי נתיב הנסיעה יצולם לשם זיהוי רכב וספירת הנוסעים ברכב, למטרת חיובו של בעל הרכב בתשלום אגרה וחיובים אחרים לפי חוק נתיבים מהירים. יודגש כי בניגוד להסדרים דומים אחרים בחקיקה, בעניינינו הצילום כולל לא רק את לוחית הרישוי, אלא אף את פנים הרכב לצורך ספירת הנוסעים ברכב. בעל הזיכיון נדרש ליידע את הציבור בהתאם, כך שכל נוסע הנכנס לנתיב המהיר יידע על הצילום ומאפייניו.

צילום פנים הרכב נועד לאימות הזכאות לפטור, ככל שכחלק מתנאי הסף לפטור יידרש כי הרכב יהיה מנוי וכי הרכב יזהה עצמו כרכב רב תפוסה, השימוש המותר בצילומים ומשך זמן שמירתם יקבע בהתאמה. לאור כל האמור, מוצע לקבוע חובות יידוע נוספות שיתבצעו בעת ההרשמה למנוי, ובמועד בו יזהה עצמו הרכב כרכב רב תפוסה, ככל שיידרש לעשות כן. יידוע כאמור יכלול בפרט הודעה על כך שפנים הרכב יצולם לשם אימות מספר הנוסעים ברכב.

עוד מוצע לקבוע, כי הרשות הממונה ובעל הזיכיון יפרסמו באתרי האינטרנט שלהם את תוואי הנתיב המהיר שביחס אליו הוענק הזיכיון; מיקומי המצלמות שהוצבו; אופן שמירת הצילומים המופקים; זכות בעל רכב לקבל את צילום רכבו מבעל הזיכיון; האופן שבו ניתן לקבל מענה מבעל הזיכיון לשאלות בנוגע לשימוש במצלמות ואת האפשרות לפנות בתלונות לפי החוק.

כל זאת, על מנת לצמצם את מידת הפגיעה בפרטיות, כך שיתאפשר לעוברי הדרך לשקלל את מעשיהם בידיעה כי הם מצולמים, בראי עקרון ההסכמה המעוגן בסעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 (להלן – "חוק הגנת הפרטיות") לפיו אסור לפגוע בפרטיותו של אדם ללא הסכמתו, ועם עקרון השקיפות הקבוע

בסעיף 11 לחוק הגנת הפרטיות, הקובע כי איסוף מידע על אדם למאגר מידע ילווה, בין היתר, ביידוע על האיסוף ועל מטרותיו.

תקנה 4 מוצע כי הפעלת מצלמה לשם זיהוי רכב וספירת הנוסעים ברכב, למטרת חיובו של בעל הרכב המתועד בתשלום אגרה וחיובים אחרים לפי חוק נתיבים מהירים, תותנה בכך שהמצלמה הוצבה בהתאם להוראות תקנה 2. בהתקיים תנאי זה, מוצע לקבוע כי בעל הזיכיון יהא רשאי להפעיל את המצלמה לתכלית האמורה תוך מגבלות שנועדו לצמצם את היקף התייעוד למידה הנדרשת בלבד – המצלמה לא תקליט קול; הצילומים יומרו באופן מידי, כבר במהלך שמירתם במצלמה ועוד קודם להעברתם למאגר הצילומים, לאיכות שאינה מביאה לזיהוי נוסעים ברכב המצולם או עוברי דרך אחרים בהתאם לדרישת סעיף 12(ב) לחוק; המצלמה לא תחובר לכל מאגר מידע אחר, למעט לעניין העברת המידע למאגר הצילומים; הצילומים מהמצלמה יועברו למאגר הצילומים ולאחר מכן ימחקו מהמצלמה; הצילומים שיועברו למאגר הצילומים, יישמרו בהתאם להוראות תקנה 5.

תקנה 5 תקנה מוצעת זו עוסקת בפרק הזמן המותר לשמירת הצילומים במאגר הצילומים, מעת העברתם מהמצלמה ועד למחיקתם.

לעניין המידע הכלול במאגר הצילומים, מוצע לקבוע כי במאגר יישמרו הצילומים בלבד, ללא מידע נוסף. אשר להצלבת המידע העולה מן הצילומים מול מאגרי מידע אחרים והעברת הצילומים למאגרים אחרים, מוצע לאסור כל הצלבה או העברת מידע כאמור, למעט ההצלבות וההעברות הבאות, הדרושות לשם ביצוע הוראות החוק.

מוצע להתיר לבעל הזיכיון להצליב את מספרי הרכבים המצולמים בנתיב המהיר מול רשימת מספרי הרכבים הפטורים מתשלום אגרה, מספרי הרכב המנויים, ומספרי הרכב שזיהו עצמם כרכבים רבי תפוסה. כל זאת, על מנת לברר האם רכב שתועד נוסע בנתיב המהיר נדרש בתשלום לפי חוק נתיבים מהירים ומכיוון שחלק מתנאי הסף לקבלת פטור מתשלום הוא היות הרכב מוגדר כרכב הפטור מתשלום אגרה (למשל, אוטובוס או רכב נכה), או לחילופין רישום הרכב כמנוי אשר זיהה עצמו כרכב רב תפוסה, ככל שייקבע שהדבר נדרש לקבלת הפטור.

במידה ולא נמצאה התאמה, קרי – אין הרכב עומד בתנאי הסף לקבלת פטור מתשלום, הרי שאין כל צורך בשמירת צילום פנים הרכב, שכן צילום זה נועד לאימות מספר הנוסעים ברכב לצורך קבלת פטור מתשלום. בהתאם לכך, מוצע לקבוע בתקנה 5(ג) כי צילומים שתועדו לצורך ספירת נוסעים ברכבים שלא נמצאה התאמה בעניינם, יימחקו מיד ממאגר הצילומים. עוד יימחקו מיד צילומים שתועדו לצורך ספירת נוסעים ברכבים אשר פטורים מתשלום אגרה ללא תלות במספר הנוסעים ברכב (למשל, אוטובוס או רכב נכה), ומשכך גם בעניינם צילומי פנים הרכב אינם נדרשים.

התבצעה הצלבה כאמור ונמצאה התאמה, יישמרו הצילומים לפרק הזמן המינימלי הנדרש לרשות הממונה לשם פיקוח על החלטות בעל הזיכיון ולכל היותר למשך שלושה חודשים ממועד העברת הצילומים למאגר הצילומים.

עם זאת, בכל הנוגע לצילומים שעל בסיסם הופק חשבון, מוצע לקבוע כי אלה יישמרו בידי בעל הזיכיון למשך פרקי זמן ארוכים יותר – שבע שנים ממועד המצאת החשבון או ממועד ביטול החשבון, אם בוטל, ואם הוגש ערר – שבע שנים מהמועד שבו התקבלה החלטה סופית של ועדת הערר, או ככל שהוגש ערעור – שבע שנים ממועד בו הפך פסק הדין לחלוט, לפי המאוחר. פרק זמן זה נדרש לבירור הליכים המשפטיים הנוגעים לתשלום החשבון.

תקנה 6 עניינה של תקנה מוצעת זו בשימוש המותר בצילומים במאגר הצילומים, בחינתם והפקת חשבון על סמך הצילומים על ידי בעל הזיכיון.

מוצע לקבוע כי גורם מורשה רשאי לצפות בצילומים, השמורים באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם כאמור בתקנה 4(ב), על מנת לבחון אם אלה מעידים על חיוב של בעל רכב בתשלום אגרה וחייבים אחרים לפי חוק נתיבים מהירים, לצורך הפקת חשבון לבעל הרכב המתועד, ולתכלית זו בלבד. זאת, למשך תקופת הזמן הדרושה להמצאת חשבון בהתאם לתקנה 4 לתקנות נתיבים מהירים (אופן החיוב בתשלום אגרה ואכיפת תשלומים), תשע"א-2010.

עוד מוצע לקבוע כי במידה וצפה גורם מורשה בצילום, באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם כאמור, ולא ניתן היה לקבוע אם הצילום מעיד על חיוב אם לאו, רשאי יהיה הגורם המורשה, בתוך חמישה ימים לכל היותר ממועד העברת הצילומים למאגר הצילומים, לצפות בצילום באיכות שעשויה להביא לזיהוי אדם ובלבד שהדבר נדרש לצורך ספירת הנוסעים ברכב למטרת בחינת חיובו של בעל הרכב המתועד בתשלום ולתכלית זו בלבד. צפייה זו מותרת פעם אחת בלבד, לצורך בחינת חובתו של בעל הרכב בתשלום אגרה לפי החוק, בתוך חמישה ימים ממועד העברת הצילומים למאגר הצילומים. נעשתה צפייה כאמור, או שחלפו חמישה ימים, לפי המוקדם מביניהם, לא תתאפשר עוד צפייה בצילומים באיכות שעשויה להביא לזיהוי אדם.

ביחס לרכב החייב בתשלום כאמור, מוצע לקבוע כי אם נוכח בעל הזיכיון שרכב חייב בתשלום וכי הצילום כולל את הנתונים הנדרשים לפי החוק, וכי אין מדובר במנוי שפרטיו מצוינים אצל בעל הזיכיון, רשאי בעל הזיכיון לבדוק את הבעלות הרשומה של הרכב במאגר רשות הרישוי על מנת למסור לו הודעת חשבון. במסגרת זו, בכל הנוגע לצילומים שעל בסיסם הופקה הודעת חשבון, מוצע לאפשר לבעל הזיכיון להעביר את הצילומים הדרושים למאגר מידע הכולל הודעות חשבון.

קבעה הרשות הממונה קביעה בעניין חיוב בתשלום לפי החוק, שאינה תואמת את קביעת בעל הזיכיון, בתוך משך זמן שמירת הצילומים הנוגעים לעניין כאמור בתקנה 5(ה), רשאי בעל הזיכיון לצפות בצילומים,

באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם, לצורך בירור ההליך מול הרשות הממונה בעניינו של הרכב המתועד.

עוד מוצע לעגן את סמכותו של בעל הזיכיון לעשות שימוש בצילומים, לצורך בירור הליך משפטי בעניינו של הרכב המתועד בצילום. צילום כאמור יהיה ניתן לצפייה באיכות שאינה מביאה לזיהוי אדם זולת אם ניתנה החלטה שיפוטית המורה אחרת.

תקנה 7 בשים לב לפרקי הזמן הקבועים בתקנות למחיקת הצילומים, מוצע להוסיף הוראת מחיקה אוטומטית לפיה בתום פרקי הזמן האמורים יימחקו באופן אוטומטי הצילומים שתועדו לפי תקנות אלה. כל זאת על מנת להבטיח כי מידע כאמור יימחק בתום המועד שנקבע ולא יישמר למעלה מן הצורך.

תקנה 8 בשים לב לסעיף 6ג2(4) לחוק, הקובע כי שר המשפטים רשאי להתקין תקנות, בין היתר, בכל הנוגע לאופן המצאת הצילומים לבעליו של הרכב שתועד בהם, מוצע לקבוע כי בעל רכב שהומצא לו חשבון על סמך צילום לפי תקנות אלה, רשאי לפנות בבקשה לפי סעיף 3ג2(א)(1) לחוק והצילום יומצא לבעל הרכב או שיתאפשר לו לצפות בצילום באופן מאובטח באמצעות האינטרנט. כך ידע הנהג על איזה בסיס הופק החשבון, ובהתאם לכך יוכל לקבל החלטה האם לשלם את החשבון או להגיש ערר.

תקנה 9 על מנת לוודא עמידה בהוראות מרכזיות של התקנות לאורך זמן, מוצע למסד עריכת תהליך בחינה תקופתית בידי האחראי, וזאת בכל הנוגע לתנאי הפעלת המצלמות, יידוע הציבור על הצילום ושמירת הצילומים. בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי החל ממועד תחילת הפעלת מצלמות לפי התקנות, אחת לשנה ולא יאוחר מיום 1 ביוני בכל שנה, יאשר האחראי בכתב כי המצלמות מופעלות בהתאם לתנאים המנויים בתקנות הנוגעות לעניין, כי שילוט כאמור בתקנה 3(א) ניצב לצד נתיבי הנסיעה לאורך כל תקופת הפעלת המצלמות וכי הצילומים נשמרים לפי תקנה 5. האחראי יידרש להעביר דיווח שנתי על הפרטים המצוינים באישור תקופתי זה למפקח, לא יאוחר מיום 7 ביוני בכל שנה.

תקנה 10 בשל רגישות המידע הנאסף, נדרש לוודא כי המאגר יהיה מאובטח באופן הולם כך שתובטח, בין השאר, ההגנה על פרטיותם של הנוסעים ברכב המתועד. לפיכך מוצע לקבוע כי המערכת הטכנולוגית שתשמש את בעל הזיכיון, תמזער ככל האפשר, ובשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של הנוסעים ואת הסיכון לפגיעה באבטחת מידע שבמאגר. עיצוב המערכת הטכנולוגית בהיבטים אלה ייעשה על פי המוצע בהתייעצות עם רשם מאגרי המידע.

תקנה 11 כנדבך נוסף במסגרת ההגנה על פרטיותם של מי שתועדו בצילומים ועל המידע אודותיהם, מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין אבטחת המידע שבמצלמות ובמאגר הצילומים.

ראשית, מוצע לקבוע כי על האחראי, בהתייעצות עם רשם מאגרי המידע, לקבוע נוהל אבטחת מידע שיבטיח כי הפעלת המצלמות, השימוש בצילומים ושמירתם ייעשו תוך הפעלת אמצעי אבטחת מידע

נאותים על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכון לשימוש לא מורשה בצילומים או במידע שמקורו בצילומים כאמור, שיבושו, חשיפתו או העתקתו בלא רשות כדין, לרבות הסיכונים הייחודיים הכרוכים בצילום פנים הרכב. במסגרת הנוהל יעוגנו האמצעים הטכנולוגיים והארגוניים שיופעלו לשם התמודדות עם סיכון כאמור. נוהל כאמור יוכן בהתאם להוראות תקנה 4 לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017 (להלן: "**תקנות אבטחת המידע**"). כאמור לעיל בדברי ההסבר לתקנה 2, מוצע כי קביעת נוהל כאמור תהווה תנאי מקדמי להצבת מצלמות לפי תקנות אלה.

שנית, לאור רגישות המידע והיקפו, מוצע לקבוע הוראה לפיה מידע המתקבל מכוח תקנות אלה יאובטח ברמת האבטחה הגבוהה בהתאם להוראות תקנות אבטחת המידע.

לבסוף, בשים לב לכך שהוראות אלו באות להוסיף על חובות אבטחת מידע המוסדרות בהקשרים אחרים ומכוח דינים אחרים, בפרט בתקנות אבטחת מידע, ולא לגרוע מהן, מוצע להבהיר כי אין בהוראות תקנה זו כדי לגרוע מחובת אבטחת מידע לפי כל דין. ההסדר הקבוע בתקנות אלה לא נועד למצות את כלל החובות בתחום אבטחת המידע, ולפיכך חובות בתחום זה החלות מכוח דינים אחרים יחולו אף הן בנוסף לאמור, ככל שהן נוגעות לעניין.

תקנה 12 נוכח ראשוניות ההסדר, מוצע לקבוע הוראת מעבר אשר תאפשר בארבעה עשר הימים הראשונים ליישומן של תקנות אלה פרק זמן מעט ארוך יותר, של ארבעה עשר יום במקום חמישה ימים בהסדר הקבע, לבחינת צילומים מזוהים לצורך בחינת חיובו של בעל הרכב המתועד בתשלום אגרה וחייבים אחרים לפי החוק.